

za to, že jej užší výkonný výbor vyšiel v ústrety oprávneným požiadavkám katolíckej časti svojho členstva.

Je vecou Demokratickej strany, ako si upraví vnútrostranícke záležitosti. Je vecou vedenia a jej politiky, ako určí poradie naliehavosti časovým otázkam. Do tejto veci nemá sa práva miešať nikto, ani poslanci komunistickej strany Slovenska. (*Potlesk.*)

Vyčíta sa nám, že zavádzame do národa konfesionalne trieštenie. To nezodpovedá pravde. Naproti tomu skutkom je, že práve so strany komunistickej vyčítalo sa našej strane, že je stranou jednej konfesie a rodinkárskou. Boli to naši komunisti, ktorí ešte pred mesiacom písali o nespokojných pokrokových katolíkoch v Demokratickej strane. Keď sa teraz títo pokrovní katolíci rozhodli zostať v Demokratickej strane, naraz sa stávajú niektorým slovenským komunistom nepokrokovými, reakčnými katolíkami, ktorí vraj rozbíjajú národ na náboženské tábory. Kde je tu logika?

Rozhodnutím Užšieho výkonného výboru Demokratickej strany slovenskí katolíci - a tu nech mi je dovolené zdôrazniť, že tí pokrovní, demokratickí, úprimne československí, štátne a slovensky národne orientovaní - (*Potlesk.*) rozhodli sa posilniť vplyv demokracie na Slovensku hlásaním náboženskej znášanlivosti a potreby svorného spolužitia všetkých demokraticky zmýšľajúcich občanov na Slovensku.

Demokratická strana práve v mene zaistenia náboženskej znášanlivosti, v záujme zabezpečenia kultúrneho, sociálneho a hospodárskeho pokroku a demokratických slobôd rozhodla sa vyhovieť takým požiadavkám svojho členstva, ktoré sú v súlade s jej politickým programom, ktoré poslúžia Slovensku a nie v poslednom rade aj konsolidácii pomerov v republike. (*Potlesk.*)

Nebojíme sa preto včerajších vyhrážok, že sa budú odhaľovať a škandalizovať stotoční katolícki ľudia v Demokratickej strane. Ak činitelia Komunistickej strany Slovenska takto chápu politiku slušného zápasu, politiku spolupráce v Národnom fronte, potom ich uisťujeme, že nakoniec zostanú osihotení.

Preto dovoľte, aby som čo najrozhodnejšie odmietol ničím nepodložené útoky a spôsob, akým boli prevedené, lebo Demokratická strana opätovne a nahlas zdôrazňuje, že podrobuje svoj stranický záujem záujmom národa a štátu, zo všetkých svojich síl sa usiluje prispieť ku konsolidácii pomerov, a je presvedčená, že dnes si slovenský ľud bez rozdielu politického presvedčenia želá viac kľudu a slušnosti, a nie stranícke zápasy a osobné útoky. (*Potlesk.*)

Digitální knihovna. Dočasné NS RČS 1946 – 1948 – stenoprotokoly. 47. schůze. Čtvrtek 11. dubna 1946.

Dokument č. 71

Zápisnica o poradách Národného frontu, ktoré sa konali 17. júna 1946, 22. júna 1946 a 26. júna 1946

I. porada – 17. júna 1946/ o 9. hod dopol.

Schôdzku zahájil a viedol predseda Karol Schmidke. Oznámil, že na programe porady sú politické aktuality a žiadal prítomných, aby sa prihlásili k slovu.

Predseda Dr. Lettrich vo svojom referáte poukázal na potrebu zaoberať sa predovšetkým povolebnou situáciou a kritikou niektorých strán, menovite DS, ktorá sa stala predmetom neoprávnených útokov zo strany istej politickej strany, ďalej stanoviskom NF k návrhu dohody o československom pomere, uzavretej na jednej strane medzi československou vládou a na druhej strane medzi SNR, reorganizáciou SBR, ZP, MNV a ONV, voľbou prezidenta

republiky, činnosťou ÚNZ a napokon uviedol, že ide o voľné politické otázky povereníctiev a o bezpečnostné otázky, dotýkajúce sa špeciálne Povereníctva pre veci vnútorné.

Predseda dr. Lettrich napokon konštatoval, že DS dosiaľ nedostala žiaden vážny materiál o údajnom nesprávnom vedení volebnej kampane. To, čo bolo predložené miestopredsedovi vlády J. Ursínymu, to je na posmech. Je zaujímavé, konštatoval, že Komisia Ministerstva vnútra kontrolovala len činnosť jednej polit.(ickej) strany na Slovensku a nie všetkých strán, a že sa tieto vyšetrovacie orgány pražské, ako si to predseda osobne vyšetril, na Slovensku ani u povereníka pre vnútro ani na Úrade Predsedníctva SNR nehlásili. Vedenie DS nemá vedomie o tom, že by sa jej organizácie a jednotliví zodpovední funkcionári boli prehrešili proti záujmom ČSR, Slovensku a NF. Len čo DS dostane do rúk obviňujúci materiál vyjadri sa k nemu. V tlači obvinení niektorí poslanci DS sa bránia. Ak sa dokáže, že nemajú čistý štít a že sa prehrešili proti Republike, národu a DS, vyvodí DS z toho dôsledky. V opačnom prípade musia dostať satisfakciu.

Predseda Dr. Lettrich vo veci stanoviska k návrhu dohody o čl. (československej) otázke oznamuje, že Výkonný výbor DS sa touto podrobne zaoberal a že Komisia strany formulovala jednotlivé zásady. Predložil takto formulovaný protinávrh dohody DS – ktorý sa k zápisnici pripojuje²⁸ - prítomným rozdal a vysvetlil z neho vyplývajúce rozdielne stanoviská. Požiadal prítomných, aby zaujali k nemu svoje stanoviská.

Predseda K. Schmidke na to otvára rozpravu o aktuálnych polit.(ických) otázkach s tým poukazom, aby sa prítomní vyjadrili predovšetkým o návrhoch dohody.

Zástupcovia KSS žiadajú prerušenie zasadnutia NF na malú chvíľu, aby sa mohli o veci poradiť. Predseda K. Schmidke po vyslovení súhlasu zást.(upcov) ostat.(ných) polit.(ických) strán prerušuje zasadnutie NF na 1/2 hodiny.

Po zahájení pokračovania NF slova sa ujal povereník Dr. G. Husák, ktorý vyzdvihol, že výdobytky Národného povstania majú predovšetkým znamenať objektívne možnosti hospodárske a sociálne politické na Slovensku a žiadal, aby sa za základ rokovania bral návrh dohody o čl. (československej) otázke čl. (československých) polit.(ických) strán.

Do dlhotrvajúcej rozpravy zasiahli všetci prítomní. Dohodnuté zmeny v návrhu čl. (československých) polit.(ických) strán boli poznačené perom, sám pozmenený návrh sa pripojuje k zápisnici.

Predseda Dr. Lettrich žiada, aby sa NF osobne zaoberal útokmi na verejných činiteľov, publikovanými v pred- a povolebnej horúčke v našich časopisoch, a aby sa vedenie strán osvedčilo v tom zmysle, že nesúhlasilo s týmito osobnými útokmi a že ich zásadne odmieta. Zástupcovia strán sa stotožňujú s týmto návrhom, a preto vyzývajú šéfredaktorov svojich orgánov strán, aby ich na túto skutočnosť upozornili. Mimo to v Prahe má byť vypracovaný text Ohlasu NF k občanom Slovenska, ktorý podpíše Predsedníctvo jednotlivých politických strán združených v NF a ktorý bude uverejnený vo všetkých tlačových orgánoch polit.(ických) strán na Slovensku.

Napokon predseda Dr. Lettrich informuje členov NF o tom, že zachytil správy, že sa chystajú isté akcie zo strany KSS proti niektorým poslancom DS z príležitosti prvého zasadnutia ÚNZ a žiada, aby sa k tomu zainteresovaní vyjadrili, nakoľko je toho náhľadu, že všetky takéto zjavy, ktoré sa vo verejnom a politickom živote vyskytnú, patria predovšetkým k riešeniu v NF, kde sa majú prerokovať.

Prítomní za KSS sa v tejto veci vyjadrujú konkrétne tak, aby sa páni poslanci Dr. Kempný, Dr. Bugár, Dr. Staško, Dr. Špánik a Baláž nezúčastnili prvého zasadania ÚNZ, lebo je proti nim pripravený kompromitujúci materiál, ktorý bude DS do týždňa predložený. Ak by sa toto stanovisko KSS neprijalo, neberú na seba zodpovednosť za to, čoho sa dopustia voči obvineným ich poslanci.

²⁸ Žiaľ ani jedna z avizovaných príloh nie je súčasťou dokumentu.

Členovia NF za DS – za súhlasu ostatných členov NF sa podobrali o tejto veci poradiť do vedľajšej miestnosti.

Po porade členov NF za DS Dr. Lettrich žiada prítomných, aby nahliadli, že ide o riadne zvolených poslancov DS, proti ktorým nebol doteraz predložený závadný materiál a že je preto ťažko obmedzovať týchto vo svojich právach, odhliadnúc od toho, že mnohí už odišli do Prahy a že nebude ľahko prísť s nimi do styku pred zasadnutím ÚNZ. Keďže však členovia NF za KSS trvali na svojej požiadavke, zástupcovia DS ústami predsedu Dr. Lettricha sa osvedčili, že ešte v Prahe sa pokúsia prísť s dotýčnými poslancami do styku zvolaním Klubu poslancov DS, kde sa pokúsia presvedčiť ich, aby sa prvého zasadania ÚNZ nezúčastnili, avšak že ich neprítomnosť, ak sa k tomu nerozhodnú sami, ťažko bude zaručiť. Predseda Karol Schmidke zasadnutie NF o 1/2. hod.²⁹ popoludní ukončil s tým poukazom, že na poradách NF sa bude pokračovať v sobotu t.(oho) týždňa na obvyklom mieste i v obvyklej hodine v Bratislave.

II. porada – 22. júna 1946 /zahájil predseda I. Frlička o 1/2 10. hod./

Prítomní podľa prezenčnej listiny

Predseda Dr. Lettrich podrobne vylíčil predvolebnú a povolebnú situáciu na Slovensku a v Bratislave s tým, že predvolebný zápas a prehmaty, ktoré sa v ňom vyskytli, musia sa objektívne vyšetriť a posudzovať, nech by sa oni týkali kohokoľvek a ktorejkoľvek polit.(ickej) strany.

K slovu sa ďalej prihlásili miestopredseda vlády J. Ursíny a V. Široký, gen.(erálny) tajomník Bašťovanský, ktorý prečítal niekoľko bodov, ktoré by sa mali pojať do Ohlasu NF.

K rozprave sa ešte prihlásili L. Holdoš, Dr. F. Hodža, pplk. Polák, Dr. Horváth, Dr. Lettrich, J. Ursíny a G. Husák.

Uznesenie

a/ NF sa uznáša, že gen.(erálny) tajomník KSS Bašťovanský predloží za KSS do stredy bud.(úceho) týždňa konkrétny materiál proti predstaviteľom DS.

b/ Pri NF sa ustanovuje štvorčlenná komisia, v ktorej budú zastúpené všetky polit.(ické) strany po 1 funkcionárovi, a to za DS Dr. Št. Kočvara, za KSS: L. Holdoš, za SP: Š. Struhárik a za SS: Dr. J. Gazdík. –Komisia sa splnomocňuje prísne a spravodlivo vyšetriť predvolebný zápas všetkých polit.(ických) strán a prípadne prehmaty jednotlivých funkcionárov počas volieb. Má sa tak stať na základe predloženého materiálu a v prípade potreby aj na tvári miesta. Komisia o výsledku vyšetrovania nech podá čím skôr správu NF.

c/ Zástupcovia KSS sa poverujú pripraviť návrh na Ohlas NF, ktorý sa má v najbližšom zasadnutí NF predložiť k prejednávaniu a ku schváleniu.

Predsedajúci zasadanie NF zakľučil s tým, že sa v rokovaní bude pokračovať dňa 26. júna 1946.

III. porada – 26. júna 1946

Zahájil a viedol p. Dr. J. Brúha.

Začiatok o 9 hod. dopol. Prítomní podľa prez.(enčnej) listiny

Predseda KSS, miestopredseda vlády V. Široký oznámil, že predložil predsedom polit.(ických) strán návrh Ohlasu NF k verejnosti, Dohodu strán NF a Vládne nariadenie o obnovení národných výborov na podklade výsledkov volieb do ÚNZ.

Predseda DS Dr. Jozef Lettrich predkladá tiež nový návrh Ohlasu k verejnosti, ktorý dáva k dispozícii predsedom polit.(ických) strán slovenských.

Na žiadosť zástupcov DS sa zasadnutie NF prerušuje na 1/2 hodiny., aby sa zástupcovia strán mohli poradiť o predmete rokovania.

Po pokračovaní v rokovaní sa nadhodila otázka zastúpenia jednotlivých strán v NF.

²⁹ Asi o pol druhej.

NF sa uznáva, že každá polit.(ická) strana má vyslať do NF štyroch svojich zástupcov, a to tak, aby medzi nimi boli členovia predsedníctva SNR, predseda Zboru poverenikov a gen.(erálni) tajomníci. Sekretariát NF nech urýchlene vyžiada mená a adresy členov prípadne zástupcov NF za jednotlivé polit.(ické) strany.

Po dlhotrvajúcej rozprave, do ktorej zasiahli všetci prítomní, bol prijatý:

a/ návrh Ohlasu vypracovaný DS a

b/ návrh Ohlasu vypracovaný KSS, majú slúžiť za základ redakčnej komisii, ktorá zoštylizuje a prevedie konečnú redakciu Ohlasu NF. Návrhy Ohlasu opravené v zmysle rozpravy a uznesenia sa pripojujú k zápisnici v 1 ex.

c/ generálni tajomníci polit.(ických strán) sa poverujú previesť konečnú redakciu Ohlasu NF k verejnosti.

Dohoda strán NF:

Po bohatej výmene názorov v jednotlivých odstavcoch Dohody, ktorá trvala niekoľko hodín, došlo sa k jednote názorov. Dohoda sa aj s príslušnými doplnkami pripojuje k zápisnici.

Reorganizácia NV a SNR:

a/ predložený text nar. o obnove NV podľa výsledkov volieb do ÚNZ bol v zmysle uznesenia NF perom doplnený, schválený a k zápisnici sa prikladá.

b/ návrh nariadenia SNR sa po jeho prerokovaní v NF v pôvodnom znení schválil.

Zvolanie pléna SNR:

NF sa uznáva na tom, že plénum SNR má sa zvolať na deň 20. júla t.r.

Písanie časopisov pred voľbami a po nich:

NF sa uznáva upraviť povereníka pre pravosúdie, aby stíhal všetky osoby, ktoré sa pred voľbami a po nich dopustili deliktov proti ČSR podľa zákona na ochranu republiky. nevynímajúc ani osoby cirkevné.

Nakoľko v otázkach, ktoré boli predmetom rokovania NF sa dosiahlo zhody, predsedajúci poradu NF o 1/2 19 hod. zakončil.

Zapísal:
Martin Kulich v. r.

Overil:
A. Plávka v. r.

Slovenský národný archív Bratislava, f. Ústredný akčný výbor Slovenského národného frontu, kart. 1. Zápisnica NF 17. , 22. , 26. júna 1946.

Dokument č. 72

Situačná správa okresného sekretariátu Demokratickej strany z Prievidze za júl 1946.

2. august 1946.

Situačná správa za mesiac júl 1946.

Bratskému
Ústrednému sekretariátu
Demokratickej strany
v B r a t i s l a v e.

Správa politická.